

*Özet: Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz.*

## TÜRKİYE CUMHURİYETİ

### ANAYASA MAHKEMESİ

#### BİRİNCİ BÖLÜM

#### KARAR

#### HALİT KAPLAN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2015/3178)

Karar Tarihi: 8/5/2019

#### BİRİNCİ BÖLÜM

#### KARAR

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Burhan ÜSTÜN

Hicabi DURSUN  
Kadir ÖZKAYA  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ  
Raportör : Heysem KOCAÇINAR  
Başvurucu : Halit KAPLAN  
Vekili : Av. Adnan YILMAZ

## I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yargılamanın uzun sürmesi ve aleyhe hükmedilen tazminat miktarının doğru olmaması nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

## II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 20/2/2015 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

## III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucu, Harran Üniversitesi (Üniversite) Mühendislik Fakültesinde araştırma görevlisi kadrosunda iken 8/5/1995 tarihinde lisansüstü eğitim yapmak üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderilmiştir. Yurt dışı eğitim süresi dolmasına rağmen Üniversitedeki görevine başlamayan başvurucu Rektörlüğün 22/4/2004 tarihli ve 1443 sayılı kararı ile müstafi sayılmıştır. Bu karardan sonra yurt dışındaki yüksek lisans ve doktora eğitimi için harcama

yapılan 134.967,05 Amerikan doları tutarındaki para kendisine borç çıkarılmıştır.

7. Davacı Üniversite talep etmiş olduğu paranın ödenmemesi üzerine 15/7/2004 tarihli dilekçesiyle başvurucuya karşı alacak davası açmıştır.

8. Şanlıurfa 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Mahkeme) 3/4/2006 tarihli kararı ile davanın kısmen kabulüne karar vermiştir. Hüküm davalı Üniversite tarafından temyiz edilmiştir. Yargıtay 18. Hukuk Dairesi (Daire) 2/11/2009 tarihli kararı ile yargılama sırasında yürürlüğe giren 29/6/2006 tarihli ve 5535 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun'un 2. maddesi kapsamında başvurucunun hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesi amacıyla hükmü bozmuştur.

9. Mahkeme, bozma ilamına uyarak yapmış olduğu yargılama sonucunda 18/6/2013 tarihli karar ile davanın kısmen kabulüyle 67.179,11 TL'nin başvurucudan tahsiline karar vermiştir. Mahkeme anılan kararın gerekçesinde, lisansüstü eğitim amacıyla yurt dışına gönderilen başvurucunun bu eğitimin sonunda Üniversitedeki görevine dönerek zorunlu hizmetini tamamlamadığına ve mecburi hizmet niteliğinde olduğunu ileri sürdüğü kuruluşlardaki çalışmasının da Yüksek Öğretim Kurulundan (YÖK) izin alınmaması nedeniyle bu kapsamda değerlendirilemeyeceğine işaret etmiştir.

10. Taraflarca temyiz edilen hüküm, Dairenin 22/4/2014 tarihli karar ile onanmış ve başvurucunun karar düzeltme isteğinin reddi sonucunda 8/12/2014 tarihinde kesinleşmiştir.

11. Nihai karar 24/1/2015 tarihinde tebliğ edilmiş, başvurucu 20/2/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

#### IV. İNCELEME VE GEREKÇE

12. Mahkemenin 8/5/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

## 1. Başvurucunun İddiaları

13. Başvurucu, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

## 2. Değerlendirme

14. Ferat Yüksel (B. No: 2014/13828, 12/9/2018, § 26) kararında Anayasa Mahkemesi; yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı ya da yargı kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla 31/7/2018 tarihinden önce gerçekleştirilen bireysel başvurulara ilişkin olarak Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu Başkanlığına (Tazminat Komisyonu) başvuru imkânının getirilmesine ilişkin yolu ulaşılabilir olma, başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesinin bulunup bulunmadığı yönlerinden inceleyerek bu yolun etkililiğini tartışmıştır.

15. Ferat Yüksel kararında özetle anılan başvuru yolunun kişileri mali külfet altına sokmaması ve başvuruda kolaylık sağlması nedenleriyle ulaşılabilir olduğu, düzenleniş şekli itibarıyla ihlal iddialarına makul bir başarı şansı sunma kapasitesinden mahrum olmadığı ve tazminat ödenmesine imkân tanınması ve/veya bu mümkün olmadığında başka türlü telafi olanakları sunması nedenleriyle potansiyel olarak yeterli giderim sağlama imkânına sahip olduğu hususunda değerlendirmelerde bulunulmuştur (Ferat Yüksel, §§ 27-34). Bu gerekçeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesi, ilk bakışta ulaşılabilir olan ve ihlal iddialarıyla ilgili başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesi olduğu görülen Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı sonucuna vararak başvuru yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle kabul edilemezlik kararı vermiştir (Ferat Yüksel, §§ 35, 36).

16. Mevcut başvurunun bu kısmı yönünden söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

17. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

## B. Davanın Sonucuna İlişkin Diğer İhlal İddiaları

18. Başvurucu, yurt dışı lisans eğitimi sonrasında görev yaptığı kuruluşlardaki çalışmasının tazminat miktarından düşülmemesinin kanuni bir dayanağının bulunmadığını ve derece mahkemelerinin bu husustaki yanlış değerlendirmesi nedeniyle hükmedilen tazminat miktarının fazla olduğunu iddia etmiştir.

19. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık bir keyfîlik içeren yorum, uygulama ve sonuçlar Anayasa Mahkemesinin denetim yetkisi kapsamındadır (Ahmet Sağlam, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

20. Başvurucu tarafından tazminat miktarına yönelik olarak ileri sürülen bu iddialar, mahkemelerce delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olup mahkeme kararlarında bariz takdir hatası veya açık bir keyfîlik oluşturan bir hususun da bulunmadığı dikkate alındığında ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

21. Açıklanan gerekçelerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

## V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,**

2. Adil yargılanma hakkına yönelik diğer ihlal iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA, 8/5/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Üye Üye  
Hasan Tahsin GÖKCAN Burhan ÜSTÜN Hicabi DURSUN

Üye Üye  
Kadir ÖZKAYA Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Bilgi paylaştıkça güzel:

[Tweet](#)

[WhatsApp](#)

[Telegram](#)

[E-posta](#)

[Yazdır](#)